

Wolven in ons land

Harm Niesen
Foto's
Benny Pieters/
De Fauna-
bescherming

Het natuurbeleid in Nederland geeft bepaald niet altijd blijk van een vooruitziende blik.

Integendeel. Maar zelfs het Ministerie van Economische Zaken had in 2012 al door dat de wolf er onverbiddelek aan zat komen. Alterra kreeg opdracht om, in samenwerking met wel 60 organisaties en overheden, te komen tot een nationaal Wolvenplan.

Daartoe werden drie grote bijeenkomsten georganiseerd. Helaas was De Faunabescherming voor maar één van die bijeenkomsten uitgenodigd. Niettemin was die ene bijeenkomst zeer leerzaam. Met name de bijdragen van zeer ervaren wetenschappers uit Duitsland en Slovenië maakten eigenlijk al snel duidelijk, hoe in een behoorlijk dichtbevolkte omgeving met in het wild levende wolven om te gaan.

Strikte bescherming

De wolf is volgens Europees recht een prioritair soort. Dat houdt onder andere in dat een land waar de wolf wordt gesignaleerd, verplicht is voor een gunstige staat van instandhouding te zorgen. Er zijn regels opgesteld over de manier waarop die staat gemonitord moet worden. De wolf dient wettelijk de ruimte te krijgen om zelf uit te maken waar hij zich wil vestigen. Ook de verbindingen met buitenlandse brongebieden dienen veiliggesteld te worden. Als een wolf opduikt in een minder geschikt gebied, bijvoorbeeld omdat het intensief door mensen gebruikt wordt, is dat niet direct gevaarlijk.

Wolven mijden mensen, maar zijn niet automatisch bang voor bebouwing. Als er geen acuut gevaarlijke situatie is ontstaan, is ingrijpen bij een prioritair beschermde soort juridisch vrijwel uitgesloten. Zulke acuut gevaarlijke situaties hebben zich in Europa in feite nog nooit ergens voorgedaan. Verjaging is vrijwel niet mogelijk, pogingen in het verleden om een ongewenste wolf te vangen en over grote afstand te verplaatsen, zijn mislukt. Dan vertonen zij hun problematische gedrag op de nieuwe locatie, of de ongewenste wolf zwerft verder over enorme afstanden. Ook een hybride wolf x hond is beschermd en mag alleen met een speciale ontheffing gevangen of zelfs gedood worden. Omdat deze hybriden mogelijk minder schuw zijn, raden deskundigen aan ze op te vangen in speciaal op te richten centra. Daar kunnen dan ook eventueel gewonde dieren of verweesde pups worden gehuisvest.

Wolven vormen potentieel een bedreiging voor schapen, en nu al vrezen sommige boeren het ergste. Er worden de laatste jaren al flinke bedragen als schadevergoeding aan boeren uitgekeerd en in sommige kringen van agrarische bestuurders en niet in het minst door EU-parlementariër en CDA-politica Annie Schreijer-Pierik wordt al hard geroepen om "beheer" van de wolven-





ook elektrische rasters zijn afdoende. En schapen kunnen niet alleen met speciale honden, maar zelfs met ezels en lama's beschermd worden.

Bejagen van wolven werkt averechts

In Duitsland zijn zelfs niet alle jagers tegen de wolf. Reeën zijn het stapelvoedsel van wolven en natuurlijk een gewilde buit van de jagers. De jagers zullen minder te schieten hebben en nog minder aannemelijk kunnen maken waarom ze een positieve rol zouden kunnen spelen in het natuurbeleid.

Dan maar iets minder reeën schieten,

populatie. Gelukkig kan en mag dat dus dankzij Europese regelgeving niet. We zijn verplicht om de wolf zelf te laten uitzoeken wat hij wil en moeten hem daarbij zelfs ter wille zijn. Alleen in echt gevaarlijke gevallen mag er gewelddadig worden opgetreden en dat heeft zich bijvoorbeeld in Duitsland nog nooit voorgedaan.

Is iedereen daar dan blij met de komst van de wolf? Nee, zeker niet. Ook daar klagen vooral schapenboeren, maar ook daar worden ze ruimhartig schadeloosgesteld. En ze kunnen zelf ook effectieve beschermingsmaatregelen nemen. 's Nachts ophokken is natuurlijk afdoende, maar

accepteert in ieder geval een deel van de Duitse jagers. Juist pas gearriveerde, zwervende wolven in een voor hen onbekend gebied hebben het regelmatig voorzien op schapen. Maar uit onderzoek, met name in Slovenië, blijkt dat van tijdelijke aard te zijn. De zwervende wolf voelt zich helemaal niet op z'n gemak zo dicht bij de mensen. Zo gauw hij de omgeving voldoende verkend heeft zal hij de voorkeur geven aan een natuurlijker en rustiger omgeving en aan natuurlijke prooien zoals de ree. Het kan dus niet genoeg benadrukt worden dat er vooral niet gewelddadig moet worden opgetreden tegen een





Benny Pieters ontmoette op 18 juni, vroeg in de morgen, deze wolf, een ingeburgerd mannetje, dat zich voedt met grote hoefdieren.

wolf die schapen grijpt. Dat gaat voorbij! Wordt er wel ingegrepen, dan is het slechts wachten op de volgende wolf, die hetzelfde gedrag vertoont. De beste bescherming tegen overlast door wolven is een andere wolf. Is er eenmaal een gevestigd territorium, dan waagt zich daarin geen enkele andere wolf. Hij wordt onverbiddelijk gedood. Door dit systeem kunnen er ook nergens "teveel" wolven komen; iedere vorm van bejaging van wolven werkt volstrekt averechts.

Slovenië

In Slovenië zijn inmiddels alle geschikte territoria bezet en is de situatie al jaren stabiel. Een roedel in een territorium bestaat uit het alpha-mannetje en vrouwtje, hun jongen van dit jaar en hun jongen van het jaar daarvoor. Oudere jongen worden gedwongen het territorium te verlaten. Als alle geschikte gebieden bezet zijn, komen ze onvermijdelijk terecht in het gebied van een ander roedel en worden daar gedood. Alleen in uitzonderlijke gevallen lukt het zo'n jong dier een eigen territorium te stichten, zoals op dit moment in ons land. Daarbij kunnen enorme afstanden worden afgelegd. Een gezenderde jonge wolvin uit Slovenië slaagde er in om geheel onopgemerkt meer dan 1200 km af te leggen, via Oostenrijk en Zwitserland naar het zuiden van Frankrijk. Daar vestigde ze zich in een gebied waar volgens de kenners geen wolven voorkwamen. Toch had zij binnen de kortste keren een mannetje aan de haak geslagen.

Wolven in Nederland

Zoals bekend hebben enkele wolven zich in Nederland gevestigd, en is er zelfs een wolvenpaar met jongen op de Noord-Veluwe. Waar precies wordt natuurlijk niet bekendgemaakt. Twee medewerkers van de Faunabescherming hebben tot hun grote verrassing op een vroege ochtend in juni op de Noord-Veluwe een wolf gezien die een reekalf ving. Waarschijnlijk was dit een van de ouders van dit prille gezin. De foto's die Benny Pieters hiervan maakte zijn uniek en overal te zien geweest. Ook hier plaatsen wij enkele van zijn foto's.

Achtereenvolgens ziet u hoe de wolf een reekalf vangt, het gedode kalf even terzijde legt, verder rondspeurt, de fotograaf opmerkt en recht in de ogen kijkt, en vervolgens met het kalf in de bek op een sukkeldrafje er vandoor gaat.

